

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ เขตวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๑๐ โทรศัพท์ ๐-๒๖๔๙-๕๐๐๐ ภายใน ๕๖๖๖ โทรศัพท์/โทรสาร ๐-๒๒๕๘-๐๓๑๑

ข่าวจากหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ฉบับประจำวันที ๑๓ เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๕ หน้า ๑๑

ศูนย์สารสนเทศและการประชาสัมพันธ์ ได้จัดระบบข่าวสื่อสิ่งพิมพ์ สนใจดูได้ที่ <http://news.swu.ac.th/newsclips/>

"รัฐมนตรี" กับ "ความเป็นมืออาชีพ"

ทศพล กฤตยพิสิฐ

คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การปรับ ครม. ครั้งล่าสุดที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อเร็วๆ นี้ ไม่เพียงเป็นข้อถกเถียงถึงความเหมาะสมของตัวบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งจัดสรรเท่านั้น แต่เกิดคำถามในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำของนายกรัฐมนตรีว่ามีความเป็นตัวเอามากน้อยแค่ไหนในการคัดเลือกบุคคลขึ้นมาดำรงตำแหน่งเพื่อทำงานร่วมกับตน หรือว่าเป็นการแต่งตั้งตามใบสั่ง คำขอแกมบังคับ ตลอดจนการไล่เกลี้ยจัดสรรผลประโยชน์ให้ลงตัว อย่างไรก็ตามมีข้อวิจารณ์จากสื่อมวลชนจำนวนมากไม่น้อยถึงความเด็ดขาด(ที่ไม่ค่อยได้พบเห็นมากนัก) ของนายฯ ที่กล้าหาญในการนำบุคคลที่ตนเห็นว่าเหมาะสมแทรกเข้ามาในคณะรัฐมนตรีชุดปัจจุบันเพื่อคาดหวังถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่จะเกิดขึ้นในการทำงาน

การปรับ ครม. ครั้งนี้ก็หนีไม่พ้นการกล่าวอ้างถึง "ความเหมาะสม" ซึ่งกลายเป็นสูตรสำเร็จของการให้เหตุผลในการดำเนินงานของรัฐบาลเกือบทุกอย่างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้คำว่า "มืออาชีพ" ที่หวนกลับมาใช้เป็นเหตุผลในการปรับ ครม. ครั้งนี้ก็กลายเป็นข้อสงสัยถึงคำจำกัดความหรือความหมายของคำคำนี้ที่แท้จริง

ประการแรกการอ้างเหตุผลถึงการดึงบุคคลที่มีความเป็น "มืออาชีพ" เข้ามาทำงานเพื่อให้นโยบายที่ประกาศไว้กับประชาชนขับเคลื่อนบรรลุผลสำเร็จเป็นรูปธรรม การให้เหตุผลเช่นนี้แสดง

ให้เห็นว่าที่ผ่านมามีการแต่งตั้งบุคคลเพื่อเข้ามาทำหน้าที่รัฐมนตรีในตำแหน่งที่กล่าวอ้างถึงไม่ได้ แต่งตั้งจากบุคคลที่มีคุณสมบัติของความเป็นมืออาชีพที่จะเข้ามารับผิดชอบดูแลงานในด้านนั้นๆ อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่ควรจะเป็น อีกนัยหนึ่งก็คือการบ่งบอกให้เห็นถึงการแต่งตั้งบุคคลเป็นรัฐมนตรีที่เลือกจากบุคคลประเภท "มือสมัครเล่น" เข้ามาเสริมบารมีแก่ตนและวงศ์ตระกูล ทดลองงานในตำแหน่งที่มีความสำคัญกับบ้านเมือง...เช่นนั้นหรือไม่

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่นิยมนำมาชี้แจงแต่ไม่ได้ให้ความกระจ่างแต่อย่างใดก็คือ รัฐมนตรีไม่จำเป็นต้องมีความรอบรู้หรือเข้าใจในรายละเอียดของงานด้านนั้นๆ อย่างลึกซึ้ง เนื่องจาก รัฐมนตรีไม่ใช่ผู้ปฏิบัติโดยตรง แต่มีหน่วยงานราชการที่มีบุคลากรความรู้ความสามารถเป็นผู้รับนโยบายไปปฏิบัติ ดังนั้นรัฐมนตรีจึงไม่มีความจำเป็นต้องคัดเลือกจากบุคคลที่มีความรู้ที่เกิดจากการบ่มเพาะจนเกิดเป็นทักษะ (skill) ที่อาศัยการฝึกฝนจนกลายเป็นความชำนาญและความเชี่ยวชาญชนิดที่หาตัวจับยาก (tacit knowledge) เป็นองค์ความรู้ที่ติดอยู่กับตัวบุคคลอย่างแยกไม่ออก ชนิดที่ผู้คนในวงการเดียวกันให้การยอมรับจากผลงานความสำเร็จที่สร้างสะสมเอาไว้ ที่นิยมเรียกกันว่าเป็น "กูรู" ในแวดวงเรื่องราวนั้นๆ ...จะเป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือไม่ประการใด

...แม้จะเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งบางคนก็ไม่ประสบความสำเร็จเนื่องจากขาดความสามารถในการขับเคลื่อนผลักดันผลงานให้ปรากฏผลออกมาได้เป็นผลสำเร็จก็ตาม ยิ่งกว่านั้นบางรายยังกลายเป็นบุคคลที่ทำให้การขับเคลื่อนงานขององค์กรเป็นไปล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็นเนื่องมาจากความรู้มากจนเกิดความขลาดกลัวที่จะดำเนินการในบางเรื่อง แต่หากการให้เหตุผลเช่นนั้นทำให้กลายเป็นช่องว่างให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยอาศัยเพียงความเข้าใจว่าบุคคลนั้นมีความสามารถในการบริหารจัดการเพื่อผลักดันให้ผลงานปรากฏออกมาสู่ประชาชนอย่างเลื่อนลอย ที่มักเรียกขานว่าเป็น "นักบริหารมืออาชีพ" ก็เพียงพอแก่การดำรงตำแหน่งอันทรงเกียรตินี้แล้วอย่างที่นิยมนำมากล่าวอ้างคลุมเครืออย่างที่นิยมใช้กันอยู่เป็นประจำ... ก็เป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้องเช่นเดียวกัน

จึงเกิดคำถามถึงความเป็นมืออาชีพที่ได้รับการแต่งตั้งว่าบุคคลเหล่านั้นมีความเป็น "มืออาชีพ" ในเรื่องใดกันแน่ ระหว่างความรู้ลึกซึ้งในงานที่รับผิดชอบ การประสานผลประโยชน์แก่กลุ่มหรือฝ่ายใดอย่างลงตัว การแสวงหาโอกาสเพื่อเข้าถึงช่องทางแห่งการโต้แย้งแข่งขันแย่งชิงอำนาจ บทบาทการทำหน้าที่เจ้ากรมข่าวลือเพื่อสร้างความสับสนวุ่นวายเพื่อรักษาไว้ซึ่งประโยชน์ของตนเอง รวมถึงบทบาทอื่นๆ อีกนับไม่ถ้วนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์แห่งตนและพวกพ้อง ดังนั้นเราจึงได้เห็นบุคคลมืออาชีพในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำหน้าที่ตามสถานภาพและบทบาทในตำแหน่งที่ได้รับมอบหมายมาทำหน้าที่อันทรงเกียรตินี้ในสังคมไทยอย่างน่าหุดหู่ใจ

จึงไม่น่าแปลกใจหากเราจะเห็นการปรับเปลี่ยนโยกย้ายรัฐมนตรีหรือตำแหน่งที่มีความสำคัญเกิดขึ้นอยู่เสมอเพื่อให้เป็นไปตามเหตุผลและเทคนิคทางการเมืองซึ่งมักไม่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างใดกับประชาชนอย่างแท้จริง ปัญหาสำคัญจึงเริ่มต้นมาจากการไม่พิจารณาแต่งตั้งบุคคลจากผลงาน รวมทั้งไม่จัดสรรบุคคลให้เหมาะสมสอดคล้องกับภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบ (put the right man/woman to the right job) ตัวอย่างเช่น กระแสข่าวการโยกย้ายบุคคลที่มีฝีปากวาทะจัดจ้านเป็นที่รู้จักกันดี มาช่วยปกป้องรัฐมนตรีในการตอบคำถามของฝ่ายตรวจสอบในการอภิปรายไม่ไว้วางใจที่จะเกิดขึ้น ด้วยเกรงว่าลำพังการชี้แจงของรัฐมนตรีจะ "เอาไม่อยู่" กลายเป็นผลร้ายกับรัฐบาลทั้งคณะ

หรือกรณีการโยกย้ายที่รำลือว่าเป็นการปึงปลาประชดแม้วว่าหากเลือกแยกทางเดินมาร่วมหอลงโรงกับพรรคพวกของตนแล้วก็จะได้รับอานิสงส์หรือผลตอบแทนอย่างที่ไม่ถึง แม้ว่าการแต่งตั้งนั้นจะก่อให้เกิดความไม่พอใจกับผู้อาวุโสที่ทำงานให้แก่พรรคนานานที่กำลังรอคอยการแต่งตั้งในตำแหน่งอันเกียรตินี้ก็ตาม

...เช่นนั้นอะไรจะเป็นคำอธิบายหรือเครื่องมือตรวจสอบชี้วัดถึงศักยภาพและความสามารถในมาตรฐานของ "ความเป็นมืออาชีพ" ที่แท้จริงที่จะก่อให้เกิดเป็นคุณูปการแก่สังคมไทย 'อะไรจะเป็นคำอธิบายหรือเครื่องมือตรวจสอบชี้วัดถึงศักยภาพและความสามารถในมาตรฐานของ "ความเป็นมืออาชีพ" ที่แท้จริงที่จะก่อให้เกิดเป็นคุณูปการแก่สังคมไทย